

دانشکده مهندسی برق و کامپیوتر

سامانهٔ پیش بینی ابتلا به دیابت (مبتنی بر الگوریتمهای یادگیری ماشین)

نام و نام خانوادگی دانشجو: قوام الدین سلیمانی

استاد راهنما: سركار خانم دكتر فرشته دهقاني

تقدیر و تشکر

تقدیم به همهٔ کسانی که با پاکدلی، پرتوی دانایی و آگاهی را بر تاریکیهای کانایی میافشانند.

فهرست مطالب

Ĩ	شكر	دير و تا	نقا
سه	صاوير	رست تا	غهر
۴		لاصه	خا
۵		مقدمه	١
۵	تاريخچه	1 - 1	
۶	علل ابتلا	۲ - ۱	
۶	۱-۲-۱ فاکتورهای محیطی		
	۱-۲-۲ عوامل ژنتیکی و غیرمحیطی		
	راهکارهای پیشگیری و استعدادسنجی	۳-1	
	۱-۳-۱ مبتلایان به پیش دیابت		
	۰ - ۳-۱ سایر افراد جامعه ۰		
	انگیزه و اهداف انجام این پژوهش	4-1	
	موارد انجام شده		
			_
\	﴾ پژوهش 		7
	مقدمه		
	روشهای داده کاوی	7 - 7	
	۲-۲-۱ طبقه بندی و خوشه بندی		
	۲-۲-۲ بیش برازش و کم برازش در فرایند ها		
	معرفي الگوريتمهاي طبقه بندي	٣-٢	
	۲-۳-۲ رگرسیون لجستیک		
۱۳	۲-۳-۲ درخت تصمیم		
۱۳	۲-۳-۳ جنگل درختان تصادفی		
۱۳			
	Naive Bayes δ-٣-٢		
14	دادگان، پیش پردازش و مصورسازی دادهها	4-1	
14	۲-۴-۲ دادگان		
	۲-۴-۲ پیش پردازش دادهها		
• •			

۱۸	۲-۴-۴ انواع نمودارها و دادههای اجمالی	
۱۹		۵-۲
۲.	ی پیشین	۳ کارها
۲.	مقدمه	1-4
۲ ۰	مقاله ۱	۲-۳
۲.	مقاله ۲	٣-٣
۲۱	نتیجه گیری	4-4
22	ها و نتایج	۴ روش
22		
22	روش پیشنهادی	7-4
22	۴-۲-۱ اندازه گیری میزان خطای دقت	
74	AUC ۲-۲-۴ و AUC ۲-۲-۴	
۲۵	Arduino ۳-۲-۴	
۲۵	۴-۲-۴ ابزار Node Red ابزار	
۲۵	flask Δ-۲-۴	
۲۵	نتیجه گیری	4-4
78	بندی و کارهای آتی	۵ جمع
46	جمع بندی	1-5
46		
46	۵-۲-۱ راهاندازی سامانه ثبت گزارشات دیابت و پیش بینی	
46	۵-۲-۲ تولید کیتهای ثبت نتایج دیابت جدید	
27		پيوست
۲٧	که استانداردسازی متون فارسی آمیخته به عبارات انگلیسی	١-
۲۸		واژەنامە
79		مراجع

فهرست تصاوير

	•			•	•								•											•							ن	5-	بنا	4	لبة	0	و	ی	د	بن	ئىه	ر شا	خ	á	بس	قا	م	١ -	٠ ٢
																																							ب	.گ	ئند	5	پرا	ر	دا	مو	ٔ نہ	۲ -	٠ ٢
																											١	نب	فغ	ر	٠ د	انه	آگا	ند	چ	ن	ط	خ	. ;	ور	سي	ئر،	رگ	ر	دا	مو	۱ ن	۳-	٠ ٢
												•																																					
				•	•							•																		,					Lo	og	is	tΙ	R	eg	re	s	sic	on	ے ا	در	' م	۶-	٠ ٢
[	١,	>]	. 2	ود	ش	ی	مہ	ر	را	<	ڌ	ب	رر	ناو	مت	, (	ت	ر	ىو	ص	4	ب	٥٠	ثىد	;	کر	ذ َ	ر	حل	ا-	مر	عا	نح	اي	٤ر	١	Α	d	al	30	0	st	۴	یت	ور	گ	١١،	٧-	٠ ٢
				•	•																																												
				•	•													;	وز	ىتر	u	نو	۵	ی	زا;	,1	به	٥	رژ	بر(	, (	يز	١	در	٥	ىد	ىث	ئم	5	ی	ها	ه د	اد	د	اد	عد	' ت	۹ -	٠ ٢
				•												•								4	ست	ابى	و	بر	نغ	م	ن	تو	س	ر	, د	بں	خو	_	مث	نا	یر	د	مقا	٠ (	ف	حذ	-1	o -	٠ ٢
				•												•						ی	رء	ما	T	ی	ناء	۵	ط	س	تو	۵	با	ب	خص	_	مىث	نا	٠	ادي	ىقا	۰	نی	زي	ج	جاي	-1	١ -	٠ ٢
																•																																	
				•												•								•	•					,								ی	ر پ	ردو	دو	Ĺ	باي	۵	بير	تغ	۱ام	۳-	٠ ٢
																														l	ه	ده	داه	٠ ر	۶-	بنا	ر	سر	ليا	مة	به	,	و ط	ربو	مہ	کد	510	۵-	٠ ٢
					•							•													•	•				,						•			•		•		P	a	irp	olo	th:	۶-	٠ ٢
١:	١.	ر اند		<u>-</u>		.1	<u>.</u>				:1	•		.1		•			÷			. 1		•		.<	-;	•	. ~	۱۵		اء	.1			<	ī.,;	*	ĭ				۱۵		ا- ا	۱.		١ -	۴.
۔		ت.	ر َ		ر	ر''	ب	ں	بس	ر.			ں	. '	ر.	J J	ں ص	, ;	ير ان	، ب حتا	ں <u>-</u>	: '	ر د	۔ گا	)、 	بر ح	٠	ت	ی	ک ک	سر الگ	,	بار اے	و.	ی .	- اگ	فت	ش	7	س.	بي. س	ىر تە	ما	ر	حد ختا	۔ ا۔	' س	, Y -	' ۔ ۴
												•		ى					٠.		,	, -		-ر		•		يــ	. ا	~~ر~~		٠	'ر ا .	ر R(	<i>ی</i>)(	, ·)	ار	د	مه	س . ن	ي. لي	ىر كا	,	ر کا	۔ ش	۳,	: \	۳-	۴-
	٠	٠٠٠		المالية اللها الله						(18]. as mees [18].		تكرار مىشود.[۱۶]		رب تکرار می شود. [۱۶]	ناوب تکرار می شود . [۱۶] ناوب تکرار می شود . [۱۶]	متناوب تکرار می شود. [۱۶] متناوب تکرار می شود این ما تریس قرار گرفته اند	متناوب تکرار میشود.[۱۶]	ت متناوب تکرار می شود . [۱۶]	رت متناوب تکرار می شود. [۱۶]	ورت متناوب تکرار می شود. [۱۶] ون	صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] ستون	ه صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] ستون	به صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] سر ستون ستون ستون ستون ستون ستون ستون ستون	ه به صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] هر ستون ری ری ری ری ر این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند	شده به صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] ی هر ستون ماری ماری در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند	شده به صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] زای هر ستون سته آماری در در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند نگل درختان تصادفی	کر شده به صورت متناوب تکرار می شود.[۱۶] ازای هر ستون ابسته اماری اماری کور در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند	ا	نها	فضا	ر فضا	در فضا	نه در فضا	گانه در فضا	ندگانه در فضا	چندگانه در فضا	ی چندگانه در فضا	طی چندگانه در فضا	خطی چندگانه در فضا	ن خطی چندگانه در فضا	گی	نندگی	اکندگی	پراکندگی	ر پراکندگی	دار پراکندگی	مودار پراکندگی	نمودار پراکندگی	- ۲ نمودار ربراکندگی

خلاصه

خلاصه (چکیده)

بیان موضوع: دیابت یک بیماری مزمن است که فرد مبتلا، قند خون بالاتر از حد مجاز را دارا ست و این مسئله موجب عوارض و مشکلات جدی در سلامت وی (از جمله برخی نارسایی ها، سکته ها، آسیب و از کار افتادن اندام ها) می شود. لازمه ابتلا و بروز این بیماری، عوامل ژنتیکی و محیطی می باشد. لذا در صورت وجود احتمال ابتلا به این بیماری در افراد، می توان با تغییر سبک زندگی و کنترلهای پزشکی، تا حدی از ابتلای به این بیماری در افراد مستعد و محتمل، جلوگیری کرد.

روش تحقیق: روش هایی که بتواند به ما کمک کند تا با دقت مناسبی بتوانیم ابتلای افراد مختلف به بیماری را در آینده را پیش بنی کنیم، بسیار حائز اهمیت هستند. یادگیری ماشین و داده کاوی با استفاده از داده های مختلف که در گذشته جمع آوری شده اند می توانند کمک شایانی به ما در این امر داشته باشند. پس از الگوریتم های مختلف یادگیری ماشین از جمله رگرسیون لجستیک، جنگل درختان تصادفی و ... استفاده کردیم تا دقت هر یک را اندازه گیری کنیم.

داده هایی که برای آموزش مدلهایمان استفاده کرده ایم، از مجموعه دادگان بیماران آمریکایی است که در سال ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ جمع آوری شده بودند. این داده ها را با استفاده از روشهای داده کاوی گوناگون، پردازش و سپس مصورسازی کردیم و سپس با الگوریتمهای مذکور و معیارهای ارزیابی مربوط به آنها، سعی در شناسایی بهترین مدل پیش بینی کننده کردیم.

يافته ها و نتايج: مدل جنگل درختان تصادفي حاوي بهترين نتايج نسبت به ساير مدلها بود...

. . .

\NHANES

فصل ۱

مقدمه

۱-۱ تاریخچه

ديابت چيست ؟

دیابت، یک بیماری مزمن است و زمانی رخ می دهد که بدن انسولین کافی تولید نمی کند یا نمی تواند به طور موثر از انسولین تولید شده استفاده کند. [۵] انسولین هورمونی است که به تنظیم سطح قند خون کمک می کند. هنگامی که دیابت به درستی مدیریت نشود، می تواند منجر به عوارض جدی سلامتی مانند بیماری های قلبی، انواع سکته مغزی و قلبی، نارسایی کلیه، کوری و آسیب عصبی شود. [۱۳] آمار ابتلا و مرگ و میر بسیار بالایی از این بیماری در جهان وجود دارد و متاسفانه روز به روز این آمار افزایش می یابد.

طبق آمارها، از هر ۱۰ نفر که به دیابت مبتلا هستند، بیش از ۸ نفر آنها از این مسئله آگاهی ندارند و عدهٔ زیادی از افراد هم به پیش دیابت مبتلا هستند.[۶] در پیش دیابت، سطح قند خون بالاتر از حد طبیعی است، اما به اندازه کافی برای تشخیص دیابت بالا نیست. پیش دیابت خطر ابتلا به دیابت، بیماری قلبی و سکته را افزایش می دهد.[۵] اگر پیش دیابت در افراد وجود داشته باشد، یک برنامه برای تغییر سبک زندگی، می تواند به افراد در جلوگیری از این بیماری کمک کند.[۱۳]

این بیماری سه نوع دارد:[۵]

- دیابت نوع اول که معروف به دیابت جوانی است چون افراد با سن کمتر از ۳۰ سال معمولا مبتلا می شوند. در این نوع به طور ساده می توانیم بگوییم میزان انسولین مورد نیاز که توسط پانکراس بایستی ساخته شود و در خون وجود داشته باشد کافی نیست.
- ۲. دیابت نوع دوم که به بزرگسالی معروف است و در افراد میانسال و مسن رایج تر است در اثر عدم جذب انسولین موجود در خون توسط سلولها میباشد.
  - ۳. دیابت نوع سوم دیابت بارداری است که در خانمهای باردار به طور موقت اتفاق میافتد.

فصل ۱ – مقدمه

۲-۱ علل ابتلا

در ابتلا به این بیماری بنا به نوع آن و همچنین شرایط ژنتیکی و محیطی افراد مختلف، فاکتورهای متنوعی مطرح است: [۵]

۱-۲-۱ فاكتورهاي محيطي

مطابق تحقیقات و بررسیهای انجام شده از سالها پیش تا کنون، عوامل سبک زندگی چون رژیم غذایی نامناسب، عدم فعالیت بدنی و اضافه وزن (مخصوصا میزان توده بدنی) می تواند خطر ابتلا به دیابت را افزایش دهد.[۱۳] همچنین وجود بیماریهای زمینهای مثلا در پانکراس بین افراد می تواند در مبتلا شدن به این بیماری موثر باشد که بنا به تعریف دیابت نوع یک، این عامل مربوط به همین نوع می شود.[۵]

۲-۲-۱ عوامل ژنتیکی و غیرمحیطی

برخی از افراد استعداد ژنتیکی برای دیابت دارند، به این معنی که بدن آنها بیشتر در معرض ابتلا به این بیماری است. عواملی مثل جنسیت، نژاد و شاخص هایی خونی مختلف که می تواند در اثر بیماری های خانوادگی و ارثی دیگری در افراد وجود داشته باشد. مثل برخی ویروسها، وجود کلسترول، چربی و فشار خون و ... [۱۳] [۳] [۴]

۱-۳ راهکارهای پیش گیری و استعدادسنجی

مطابق توصیهٔ متخصصین اگر بتوانیم افرادی را که استعداد ابتلا به این بیماری را دارند، شناسایی کنیم و این افراد سبک زندگی و روش هایی خاصی را در پیش بگیرند، می توانند از ابتلا به این بیماری پیش گیری کنند.[۳]

۱-۳-۱ مبتلایان به پیشدیابت

مطابق توصیه پزشکان، در افرادی که به پیش دیابت مبتلا باشند یا سابقه این بیماری در خانواده آنها و جود داشته باشد، به طور پیش فرض باید بر یک سبک زندگی سالم، اهتمام ورزند. در این راستا می توان به موارد ذیل اشاره کرد:[۴]

- حفظ رژیم غذایی غنی از فیبر مثل انواع میوهها و سبزیجات و کاهش مصرف غذاهای شور، چرب و شیرین
  - ورزش منظم
  - استفاده از برخی داروها مطابق تجویز پزشک

فصل ۱ – مقدمه

۱-۳-۱ سایر افراد جامعه

مطابق آمارها، سالانه بخش دیگری از افراد جامعه که از دستهٔ قبلی سوا بوده اند، به بیماری دیابت مبتلا می شوند. [۳] در این جا با تحلیل برخی فاکتورهای سلامتی می توان پیش بنی کرد که آیا این افراد ممکن است با ادامهٔ سبک زندگی کنونی، در آینده به این بیماری دچار شوند و آیا بهتر است با تغییر سبک زندگی خود از ابتلا به این بیماری جلوگیری کنند یا نه ؟

در این زمینه تحقیقات آماری و بررسیهای مختلفی انجام شده تا بتوانیم با اندازه گیری برخی فاکتورهای کمی و کیفی در افراد، مسئلهٔ استعداد در ابتلا به این بیماری را در آنها بررسی کنیم. چالشی که در این زمینه وجود دارد این است که بسیاری از داده های غیر خطی و غیراستاندارد پزشکی با ارتباطات و ساختارهای پیچیده وجود دارند که این بررسی ها را دشوار می سازد.[۶]

۱-۴ انگیزه و اهداف انجام این پژوهش

در راستای همه موارد مطرح شده در بخشهای قبلی، بر آن شدیم تا تحقیق کنیم با توجه به امکانات و امروزی و دسترسی به مقالات و منابع گوناگون و همچنین توسعهٔ ابزارهای مبتنی بر یادگیری ماشین و هوش مصنوعی، در صدد یافتن بهترین راهکارها برای نجات جان انسانهای بیشتر با درنظرگیری مناسب ترین الگوریتمها باشیم.

اگر بتوانیم افرادی را که احتمال ابتدا به دیابت در آینده برای آنان زیاد است را شناسایی کنیم می توانیم با ارائه برنامه های پزشکی مناسب از ابتلای افراد به بیماری مذکور جلوگیری کنیم.

۵-۱ موارد انجام شده

در ابتدا مقالات مختلفی را مطالعه کردم و درمورد الگوریتم هایی که مورد بررسی قرار دادم از جمله رگرسیون لجستیک، درخت تصمیم، جنگل درختان تصادفی و بیز ساده، اطلاعات زیادی کسب کردم. پس از یافتن مجموعه دادگان نمونه که مربوط به اطلاعات بیماران آمریکایی در سالهای ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۲ بوده است، با به کار گیری کتابخانههای مختلف پایتون از جمله seaborn ،Pandas ،scikit learn پایتون از جمله تمیز کردن دادگان، مقیاس numpy و ... عملیاتهای گوناگونی بر روی داده ها انجام شد. از جمله: تمیز کردن دادگان، مقیاس بندی و عملیات توزیع مختلف، تصویر سازی و در نهایت مدلسازی و دستیابی به نتایج نهایی که در نهایت الگوریتم جنگل درختان تصادفی با دقت **فلان** بهترین عملکرد را بین باقی الگوریتم ها در این پیشرینی، شناخته شد.

فصل ۲

ادبيات پژوهش

۱-۲ مقدمه

روشهای نظارت شده ای مانند طبقه بندی و تخمین تلاش میکنند تا رابطه ای میان صفات خاصهٔ ورودی (که گاه متغیر های مستقل نامیده می شوند) را با یک یا چند صفت خاصهٔ هدف (که گاه متغیر وابسته نامیده می شود) کشف کنند. در نهایت این رابطه با یک ساختار به عنوان مدل نمایش داده می شود. [۱]

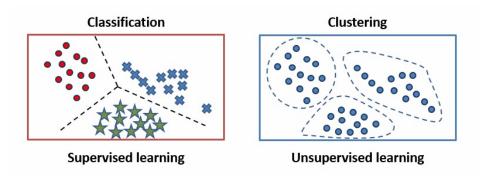
.. . . .

۲-۲ روشهای داده کاوی

۱-۲-۲ طبقهبندی و خوشهبندی

توضیح درمورد یادگیری ماشین و خوشه بندی و طبقه بندی و ...

از دید دیگر می توانیم بگوییم هرگاه حسایت ما برای تشخیص نمونه های گوناگون زیاد باشد

شكل ۲-۱: مقايسهٔ خوشه بندى و طبقه بندى

۲-۲-۲ بیش برازش و کم برازش در فرایند ها

یک مثال خوب که می توان برای این مسئله بیان کرد، نمونهٔ لیوان است. اگر فرض کنیم مدلی که ساخته ایم ، داشتن دسته را برای یک شئ به نام "لیوان" را ضروری بداند، پس به نظر می رسد شرط اضافه ای برای تشخیص لیوان بودن یا نبودن اشیاء منظور کرده است؛ و در این حالت می گوییم مدل ما دچار بیش برازش شده است.

برعکس در حالتی که فرض کنیم مدل ما اهمیتی برای داشتن ارتفاع نسبت به سطح را در نظر نگیرد، ممکن است یک بشقاب را به عنوان یک لیوان در نظر بگیرد و در این حالت می گوییم مدل ما دچار کمبرازش شده است.

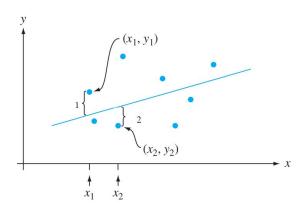
٣-٢ معرفي الگوريتمهاي طبقه بندي

۲-۳-۲ رگرسیون لجستیک ۱

خوب است در ابتدا مروری بر رگرسیون خطی ^۲ داشته باشیم تا در ادامه بتوانیم رگرسیون لجستیک را بهتر درک کنیم.

رگرسیون خطی:

در بسیاری از بررسیهای آماری، لازم است یک متغیر وابسته را از روی یک یا چند متغیر مستقل پیش بینی کنیم که اصطلاحا به آن رگرسیون یا برگشت می گوییم . [۲] برای مثلا میزان ساعت مطالعه یک متغیر مستقل است و نمره اخذ شده در درسی متغیری وابسته است و بین این دو رابطه وجود دارد . سپس نمونه ای از جمعیت را در نظر گرفته و در آن مقدارهای X_1 تا X_1 در متغیر مستقل خود مقابل مقادیر نظیر در متغیر وابسته از Y_1 تا Y_1 قرار می دهیم . [۲] سپس آنها را مثل یک نمودار در صفحه مختصات به یکدیگر متصل کرده که به آن نمودار پراکندگی گوییم . [۲]

شکل ۲-۲: نمودار پراکندگی

حالا می توان خطی را در این صفحه مختصات درنظر گرفت که تا حد زیادی منطبق بر نقاط باشد که در واقع یک نمودار پیش بینی کننده Y بر مبنای X است که به آن معدله رگرسیون Y بر روی X

¹Logistic Regression

[†]Linear Regressior

گویند. [۲] حالا رابطهٔ این نقاط و منحنی را با $\alpha + \beta x$ را با $\mu_{Y|x} = E(Y|x) = \alpha + \beta x$ پارامتر هایی هستند که باید مقدار دهی شوند تا خط بر نقاط منطبق باشد. [۲] مسئله ای که در اینجا مطرح است این است که ممکن است خط ما بر نقاط مختلف منطبق نشود. لذا اینجا باید حالت بهینه ای را در نظر گرفت حداقل مقدار خطا (یا بهتر بگوییم اختلاف) در مجموع داشته باشیم که روش حداقل مربعات برای یافتن میزان بهینهٔ α و β که دارای بیشترین انطباق و کمترین خطا باشند برای ما کمک کننده است. [۲] بر اساس همین روش، با معادلات زیر به مقادیر بهینهٔ α و β دست می یابیم. [۲]

$$\alpha = \bar{y} - \beta \bar{x} \tag{1-Y}$$

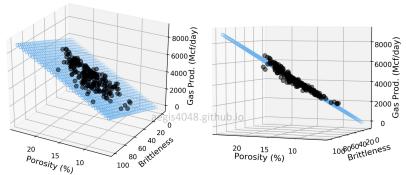
$$\beta = \frac{\sum (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum (x_i - \bar{x})^2}$$
 (Y-Y)

که در روابط فوق $\bar{x}$ و $\bar{y}$ میانگین y و x هستند. با تعمیم این روابط و اصول بیان شده می توان حالتی را در نظر گرفت که چندین متغیر مستقل داریم. (مثلا xتا) که این مدل به رگرسیون خطی چندگانه معروف است و در آنجا نمودار ما حالت فضایی پیدا خواهد کرد و با رابطهٔ زیر می توانیم آن را بیان کنیم.

$$y_i = \beta_0 + \beta_1 x_{i1} + \beta_2 x_{i2} + \beta_p x_{ip} + \epsilon$$
  $i = 1, ..., n$ (**Y-Y**)

که در این رابطه، p ابعاد ما می باشد. [۱۹]

3D multiple linear regression model

شکل ۲-۳: نمودار رگرسیون خطی چندگانه در فضا

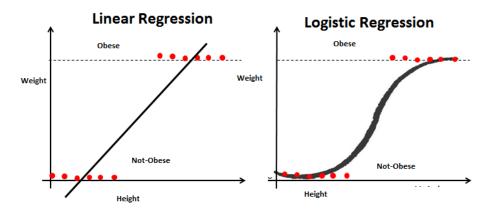
در کل می توانیم بگوییم روشهای رگرسیون زمانی مناسب است که مقادیر مستقل در مجموعهٔ دادهها به کلاس هایمان (به بیان دیگر طبقه بندیها) وابستگی داشته باشند. ضریب همبستگی خطی که با رابطهٔ ۲-۲ می شود میزان این وابستگی را برای ما نشان می دهد.

$$p(X,Y) = corr(X,Y) = \frac{Cov(x,y)}{(Var(x)Var(y))^{\frac{1}{2}}} \tag{F-Y}$$

صورت کسر کواریانس x و y است و مخرج واریانس x و واریانس y میباشد. حاصل مقداری است از y از y میزان وابستگی مستقیم یا معکوس را نشان می دهد y و در صورت نبود میزان وابستگی مقدار y است. y

رگرسيون لجستيك:

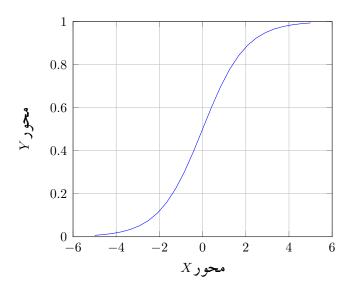
حالا که با مفاهیم ابتدایی رگرسیون آشنایی پیدا کردیم به بیان نوع دیگری از آن به نام رگرسیون لجستیک میپردازیم.

شكل ٢-۴: مقايسه رگرسيون لجستيک و خطى

علت این امر مشخص است. زیرا زمانی که کلاسهای گوناگون داریم، ساختار استدلالی که در الگوریتم رگرسیون خطی مطرح است نمی تواند طبقه بندی صحیحی برای ما انجام دهد. نهایتا چاره این است که از یک نمودار منحنی شکل برای فشرده کردن نتایج بین $\circ$ تا ۱ استفاده کنیم [۹]: رابطه ۲-۵ و شکل ۲-۵

$$logistic(x) = \frac{1}{1 + exp^{-x}}$$
 ($\Delta - \Upsilon$)

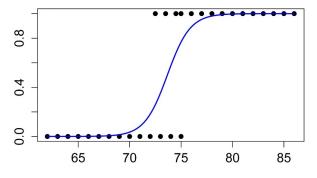
شكل ٢-۵: نمودار تابع لجستيك

سپس اگر سمت راست رابطهٔ ۲-۳ را در جای X در معادلهٔ ۲-۵ (که آن را تابع سیگماوار ^{7} مینامند) قرار دهیم، فقط مقادیر ^{9} و ۱ را به ما میدهد.

حال در این مدل، چون قرار است هر نمونه به یک کلاس تعلق یابد، بر اساس روابط مطرح شده در این بخش و تعمیم خواص آماری (واریانس)، میدانیم وزن ویژگی هایمان عاملی اثر گذار تعیین مرز جداسازی در نمودار ما خواهد بود. لذا نهایتا به رابطهٔ زیر میرسیم که بر اساس احتمال قرار گیری هر نمونه در هر کلاس برای ما کلاس بندی را انجام میدهد [۸][۹]:

$$g(x) = \ln(\frac{p(x)}{1 - P(x)}) = \frac{\frac{e^{b_0 + b_1 x}}{1 + e^{b_0 + b_1 x}}}{1 - \frac{e^{b_0 + b_1 x}}{1 + e^{b_0 + b_1 x}}} = \ln(e^{b_0 + b_1 x}) = b_0 + b_1 x \tag{$\mathbf{F-Y}$}$$

در رابطهٔ فوق، کاری که انجام می شود به این صورت است که احتمال قرار گیری یک نمونه در یک کلاس نسبت به حالت دیگر سنجیده می شود و در صورتی که مثلا با احتمال بالای ۵۰ در صد در طبقه ۱ قرار می گیرد، این کار صورت می پذیرد و در غیر این صورت به کلاس متعلق است. (می دانیم که احتمال دقیقا ۵۰ در صد روی نقطعه (۰،۰) قرار دارد.) [۸][۹] به بیان دیگر می توانیم بگوییم، Logit پاسخ ۲، ترکیب خطی پیش بینی کننده ها (یا همان X) است. [۶]

شکل ۲-۶: مدل Logist Regression

[&]quot;Sigmoid/ Logistic Function

۲-۳-۲ درخت تصمیم

انتخاب بهترین ویژگی

۳-۳-۲ جنگل درختان تصادفی

اين الگوريتم از ساختار درختان تصميم استفاده ميكند. ساختار درختان تصميم...

حال می توانیم بگوییم این الگوریتم، با ایجاد چندین درخت تصمیم مختلف از دادههایمان برای ما تصمیم گیری را انجام می دهد. ممکن است بپرسید که خب، آیا مثلا ۴ درخت تصمیم مختلف نتایج یکسانی دارند؟ با توجه به ساختار درختان تصمیم جواب قطعا خیر است. پس در اینجا از جوابها رای گیری می شود. یعنی در نمونهای ۳ درخت حکم می کنند که فرد به دیابت مبتلا خواهد شد و ۱ درخت حکم می کنند که این فرد به دیابت مبتلا نخواهد شد. لذا اکثریت آراء بر مبتلا شدن فرد اتفاق نظر دارند. پس نتیجهٔ آن پیش بینی، ابتلا شدن فرد است.

ادامه دارد...

AdaBoost 4-4-4

این الگوریتم یک فرض ساده در نظر دارد و آن یادگیری گروهی است.[۱۲] فرض کنید کسانی که در مجموعه دادههای آموزشی دچار اشتباه در تشخیص ابتلا به بیماری دیابت شدند، از مجموعه بقیه دادههای آموزشی جدا می شوند و در یک طبقه بندی جدید مجددا مورد ارزیابی قرار می گیرند؛ همانطور که در واقعیت ممکن است هرپزشکی معیارهای مختلفی را برای تشخیص بیماری مراجعه کننده اش داشته باشد و هر پزشکی نمی تواند همهٔ افراد را درست تشخیص دهد پس اگر یک تیم پزشکی داشته باشیم نظرات جمعی می توانند بیماران بیشتری را به درستی شناسایی کنند.[۱۰]

این روند جداسازی دادههای آموزشی و امتیاز دهی در تشخیص توسط طبقه بندی کنندههای مختلف درون درختان تصمیم ضعیف، مکررا تکرار می شود تا درنهایت طبقه بندیهای متعددی داشته باشیم که هر کدام بر اساس میزان سرآمدی در تستهای مختلف، امتیازات مختلفی دریافت کنند.[۱۲] بعد از ساخته شدن مدل، حالا می توانیم به نسبت امتیاز هر طبقه بندی کننده دادههای دریافتی را به صورت شانسی بین هرکدام تقسیم کنیم تا پیش بینی صورت گیرد و این مسئله موجب تقویت سنجش می گردد. به همین دلیل به آن الگوریتم Adaptive Boosting یعنی تقویت کنندهٔ تطبیقی گویند. [۱۰] [۱۲]

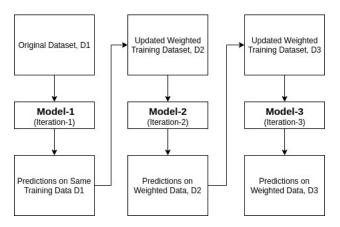
اگر از دید ریاضی الگوریتم را بررسی کنیم، برای محاسبهٔ میزان خطای مدل، M_i وزن هر یک از تاپلهای D_i را که M_i اشتباه طبقه بندی کرد، جمع میکنیم.

$$error(M_i) = \sum_{j=1}^{d} w_i \times err(X_j)$$
 (V-Y)

حالا اگر طبقه بندی کننده X_j اشتباه کند، میزان ارور برای آن ۱ اندازه گیری می شود و در غیر این صورت X_j است. اگر یک طبقه بندی کننده آن قدر ضعیف باشد که خطایش از X_j بیشتر شود آن را دیگر در نظر نمی گیریم X_j سپس یک مجموعهٔ دادهٔ جدید به نام X_j تولید می کنیم و از آن یک مجموعهٔ دادهٔ جدید به نام X_j تولید می کنیم و از آن یک مجموعهٔ دادهٔ جدید به نام X_j تولید می کنیم و از آن یک مجموعهٔ دادهٔ جدید به نام X_j تولید می کنیم و از آن یک مجموعهٔ دادهٔ جدید به نام X_j

جدید استخراج میکنیم و دوباره این روند را ادامه می دهیم. هر چه میزان خطای طبقه بندی کننده کمتر باشد، دقیق تر است و بنابراین، وزن آن برای انتخاب شدن باید بیشتر باشد. از رابطه $\Lambda-\Lambda$ برای محسابهٔ وزن هر طبقه بندی استفاده می شود. [$\Lambda-\Lambda$

$$log(\frac{1 - error(M_i)}{error(M_i)})$$
 (A-Y)

شكل ۲-۷: الگوريتم AdaBoost: در اينجا مراحل ذكر شده به صورت متناوب تكرار مي شود.[۱۶]

Naive Bayes 5-4-4

۲-۴ دادگان، پیش پردازش و مصورسازی دادهها

۱-۴-۲ دادگان

دادگانی ۴ که از آن استفاده کردیم، برگرفته از یک برنامه مطالعاتی به نام NHANES بوده که جهت بررسی سلامتی کودکان و بزرگسالان از سوی ODC تدوین شده است.

برنامه NHANES در اوایل دهه ۱۹۶۰ آغاز شد و به صورت مجموعهای از نظرسنجیها با تمرکز بر گروههای مختلف جمعیتی یا موضوعات بهداشتی انجام شده است. در سال ۱۹۹۹، این نظرسنجی به یک برنامه مستمر تبدیل شد که تمرکز در حال تغییری بر روی انواع اندازه گیریهای سلامت و تغذیه برای رفع نیازهای نوظهور دارد.[۱۴]

مصاحبه NHANES شامل سوالات جمعیت شناختی، اجتماعی اقتصادی، رژیم غذایی و سلامتی است. جزئ معاینه شامل اندازه گیریهای پزشکی، دندانی و فیزیولوژیکی و همچنین تستهای آزمایشگاهی است که توسط پرسنل پزشکی بسیار آموزش دیده انجام می شود. [۱۴]

۲-۴-۲ پیش پردازش دادهها

پیش پر دازش دادهها چیست؟

^FDataset

^bUS Centers for Disease Control and Prevention

داده هایی که جمع آوری میکنیم، انواع مختلفی دارند. مانند رشته ها، انواع اعداد، مقادیر نامشخص و ... . همچنین منابع داده های ما نیز ممکن است طبقه بندی های مختلفی از داده ها را با فرمت های گوناگون ارائه کنند که کار را برای سیستم یادگیری ماشین ما دشوار می سازد.

دادههای گمشده چیست؟

وقتی دادگانمان را مورد بررسی قرار می دهیم، در برخی از سلولها، جای برخی مقادیر خالی هستند (در پروسهٔ جمع آوری داده ها این اطلاعات به هر دلیلی ثبت نشده اند) یا در اثر عملیات های مربوط به شناسایی داده های پرت، برخی از داده ها را حذف می کنیم و جای آن ها خالی می ماند. در این موقع باید با استفاده از تدابیری، داده های گمشده را با مقادیری جایگزین کنیم یا کلا آن رکوردها را حذف کنیم تا مدلهای دقیق تری داشته باشیم. (شکل ۲-۸)

	Gender	Age	Race1	Education	MaritalStatus	Work	Weight	Height	вмі	BPSysAve	BPDiaAve	DirectChol
0	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
1	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
2	male	34	White	High School	Married	NotWorking	87.4	164.7	32.22	113.0	85.0	1.29
3	male	4	Other	NaN	NaN	NaN	17.0	105.4	15.30	NaN	NaN	NaN
4	female	49	White	Some College	LivePartner	NotWorking	86.7	168.4	30.57	112.0	75.0	1.16

شکل ۲-۸: نمونهای از دادههای گمشده

dataset.isn	ull().sum()
	()
Gender	0
Age	0
Race1	0
Education	1256
MaritalStatus	1247
Work	979
Weight	40
Height	180
BMI	186
BPSysAve	672
BPDiaAve	672
DirectChol	695
TotCho1	695
PhysActive	763
Diabetes	74
dtype: int64	

شکل ۲-۹: تعداد داده های گم شده در این پروژه به ازای هر ستون

راه حلهای دادههای گم شده

• حذف ردیفهای حامل دادههای گمشده

یکی از راهکارهایی که در هنگام کار با داده های گم شده انجام می شود، حذف کل رکورد هایی است که دارای این مقادیر هستند. این مسئله یک بدی دارد و بدی آن این است که داده های کم تری برای آموزش مدلمان در اختیار خواهیم داشت و مدل ما ضعیف تر خواهد بود. اما اگر به هر دلیلی نتوانیم این مقادیر را با مقادیری دارای تقریب خوب پر کنیم ، چارهٔ دیگری نداریم.

در این پروژه، ردیف هایی که ستون آخرشان (یعنی Diabetes) دارای مقادیر نامشخص بودند را حذف کردیم. زیرا تمام مدل سازی های ما وابسته به آخرین ستون است و اگر این ستون مقادیر نادرستی داشته باشد، مدل هایی که می سازیم دقت پایینی خواهند داشت.

```
Replace undefined values

dataset_new=dataset
dataset_new = dataset_new.dropna(subset=['Diabetes'])

Python
```

شكل ۲-۱۰: حذف مقادير نامشخص در ستون متغير وابسته

• جایگزینی با متوسطهای آماری

یکی از راهکارهای دیگر برای مدیریت داده های گم شده، جایگزین کردن مقادیر گم شده با جایگزینی با متوسط های آماری است. برخی از ستون ها را که زیاد اهمیت نداشته باشند می توان با مقادیر میانگین پر کنیم. مثلا اگر یک دادگان داشته باشیم که حاوی اطلاعات مشتریان یک بانک باشد که بخواهیم از آن برای وام دادن به آن ها استفاده کنیم، میتوانیم در ستونی که مربوط به میزان حقوق ماهیانه هر فرد می باشد، درصورت مشاهده مقادیر NaN، آنها را با میانگین حقوق مشتریان جایگزین کرد.

در پروژه انجام شده، مقادیر ستون هایی که مقدار پیوسته داشتند را با میانگین ستون جایگزین کردیم و در مقادیر گسسته، از مُد(نمونهای با بیشترین تکرار) استفاده کردیم.

```
dataset_new["Weight"].fillna(dataset_new["Weight"].mean(), inplace = True)
dataset_new["Height"].fillna(dataset_new["Height"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BMI"].fillna(dataset_new["BMI"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BPSysAve"].fillna(dataset_new["BPSysAve"].mean(), inplace = True)
dataset_new["BPDiaAve"].fillna(dataset_new["BPDiaAve"].mean(), inplace = True)
dataset_new["DirectChol"].fillna(dataset_new["DirectChol"].mean(), inplace = True)
dataset_new["TotChol"].fillna(dataset_new["TotChol"].mean(), inplace = True)
dataset_new.isnull().sum()
dataset_new["PhysActive"].fillna(dataset_new["PhysActive"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["Education"].fillna(dataset_new["Education"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["MaritalStatus"].fillna(dataset_new["MaritalStatus"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["Work"].fillna(dataset_new["Work"].mode()[0], inplace = True)
dataset_new["work"].fillna(dataset_new["Work"].mode()[0], inplace = True)
```

شکل ۲-۱۱: جایگزینی مقادیر نامشخص با متوسط های آماری

یکی از کارهای دیگری که انجام شد، جایگزینی مقادیر • با NaN در ستون هایی با مقادیر پیوسته بود مثل سن. زیرا به خوبی مشخص است این موارد از جمله داده های پرت محسوب میشوند که دقت مدل های مارا کاهش می دهند.

افراز دادهها

بخش کردن دادهها یا افراز ع

⁹Data Splitting

در ساخت مدل مربوط به رگرسیون لجستیک که از K-Fold استفاده نکردیم، باید داده ها را به چهار دستهٔ های X آموزشی، های X سنجش، Y های آموزشی و Y های سنجش، تقسیم کنیم. مقیاسی که برای داده های سنجش در نظر گرفته شده %۲۵ است.

```
# Splitting the dataset into the Training set and Test set
from sklearn.model_selection import train_test_split
XTrain, XTest, YTrain, YTest = train_test_split(X,Y, test_size = 0.25, random_state = 0)
```

شكل ٢-١٢: افراز داده ها

استاندارد سازی دادهها

برای ادامهٔ مراحل، لازم است کارهای بیشتری را روی دادههای خود انجام دهیم. از جمله ایجاد متغییرهای ساختگی (دودویی) و مقایس بندی.

متغیرهای ساختگی (دودویی)

در مدل های مختلف یادگیری ماشین به عنوان مثال در همین رگرسیون لجستیک، لازم است تا تنها متغیر های عددی را به عنوان ورودی جهت مدل سازی ارائه کنیم و این مدل نمی تواند متغییر های رشته ای را تشخیص دهد. پس از یک راهکار استفاده می کنیم. ستون هایی که حاوی مقادیر گسسته هستند را به چندین ستون دیگری تقسیم می کنیم (شکل ۲-۱۳) و مقادیر ستون های جدید را با بله/خیر (او $^{\circ}$) پر می کنیم. به عنوان مثال در ستون مربوط به وضعیت تاهل فرد، وضعیت های گوناگون را به ستون های مجزا تقسیم کردیم و برای هر کدام مقادیری در نظر گرفته شد. (شکل ۲-۱۴)

شکل ۲-۱۳: متغییر های دودویی

MaritalStatus_LivePartner	MaritalStatus_Married	MaritalStatus_NeverMarried	MaritalStatus_Separated	MaritalStatus_Widowed
0				
0				
0				
0				
1				

شکل ۲-۱۴: نمونهای از متغییر های دودویی

برخی از الگوریتمها نیاز دارند که دادهها قبل از پیاده سازی مؤثر الگوریتم نرمالسازی شوند. برای نرمال سازی یک متغیر، میانگین را از هر مقدار کم میکنیم و سپس بر انحراف استاندارد تقسیم میکنیم. این عملیات گاهی اوقات استانداردسازی نیز نامیده می شود.[۱۱]

متغیرهایی که در مقیاسهای مختلف اندازه گیری میشوند به طور یکسان در برازش مدل و تابع آموخته شده مدل نقش ندارند و ممکن است منجر به ایجاد یک سوگیری شوند.

```
# Feature Scaling
from sklearn.preprocessing import StandardScaler
sc = StandardScaler()

XTrain = sc.fit_transform(XTrain)
XTest = sc.transform(XTest)
```

شکل ۲-۱۵: کد مربوط به مقیاس بندی داده ها

https://towardsdatascience.com/how-and-why-to-standardize-your-data-996926c2c832 **Cross validation** https://www.geeksforgeeks.org/normalization-vs-standardization/

۲-۴-۲ مصورسازی

تعریف: به طور ساده می توانیم بگوییم زمانی که داده هایمان را به صورت انواع نمودارها، نقشه ها و شکل های مختلف بصری دربیاوریم تا نتیجه گیری و تحلیل آن ها توسط مغز جهت شناسایی الگوها و نقاط پرت در داده آسان تر شود، این کار انجام می گیرد. [۱۵]

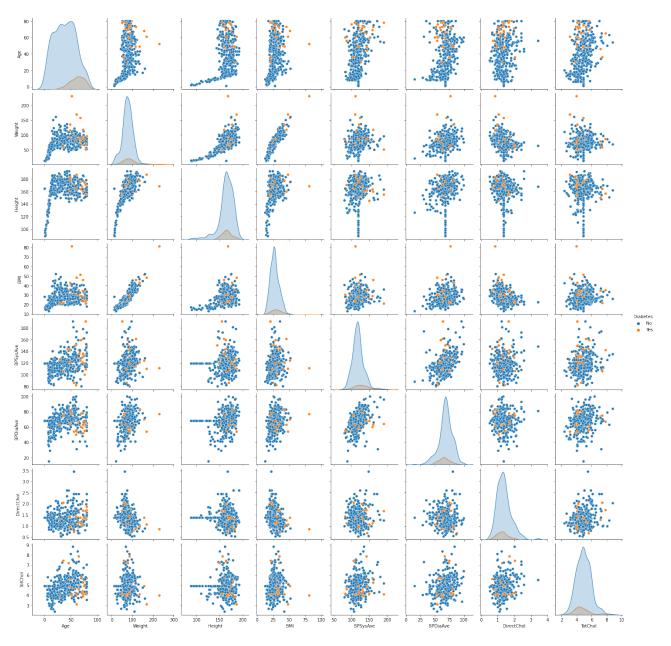
اهمیت:یک تصویر هزاران برابر بیشتر از کلمات ارزش دارد.

جملهٔ فوق، به نوعی اهمیت مصورسازی را برای ما نمایان میکند. درواقع ما با انجام اینکار، درک بهتر و سریع تری نسبت به دادههای عظیم خود خواهیم داشت. قابل ذکر است که Dataset مورد استفاده ما در اینجا، حدود ۱۰۰۰۰ رکورد را در خود جای داده است.

ضمنا در کنار این موارد، با مصور سازی دادهها دیگر نیازی به توضیحات اضافه نخواهیم داشت و بسیاری از افراد عادی قادر به درک موضوع مطرح شده خواهد بود. [۱۵]

۲-۴-۲ انواع نمودارها و دادههای اجمالی

Pairplot

شکل Pairplot :۱۶-۲

در شکل ۲-۱۶ نمودار Pairplot را مشاهده می کنیم.

در این نمودار، نقاط نارنجی رنگ نشان دهندهٔ افراد مبتلا به دیابت است و نقاط آبی رنگ نشان دهندهٔ افرادی بدون ابتلا به این بیماری است.

ادامه دارد....

۵-۲ نتیجه گیری

فصل ۳

كارهاى ييشين

۳-۱ مقدمه

در انجام پژوهشهای گوناگون بررسی و مقایسه روشهای مختلف در روند توسعه و تحقیق مجدد، نکته بسیار مهمی است و می تواند اشکالات کارهای پیشین را برطرف نمود و در زمینه موارد به روز آنها را به کار گرفت. همچنین ایدهها و نکاتی در هر مقاله ذکر شده است که می تواند رهنمودهای مفید برای کارهای آتی طلقی شوند.

٢-٣ مقاله ١

مقاله [۷] در سال ۲۰۱۸ با استفاده از دادههای بیماران هندی اروند بررسی را بر روی سه الگوریتم درخت تصمیم، SVM و بیز ساده انجام داده و نتایج بیانگر این بوده که الگوریتم بیز ساده ٪۷۶ به عنوان موثر ترین الگوریتم در این بررسی درنظر گرفته شده است.

نکته قابل ملاحظه در این مقاله این است که از الگوریتم SVM هم برای پیش بینی استفاده شده است که معمولاً برای دادگان با مقادیر زیاد روش مناسبی است. [۱۷]

٣-٣ مقاله ٢

در مقالهٔ اشاره شده [۶] در سال ۲۰۲۰ روشهای مختلفی برای پیشبینی ابتلا به دیابت انجام شده و ترکیب جنگل درختان تصادفی و رگرسیون لجستیک در اعتباری سنجی متقابل K-Fold "مکرر" با مقدار K=۱۰ بهترین نتیجه طبقه بندی را با دقت ۴٪ حاصل کرده است. در این مقاله روشهای بیز ساده و AdaBoost هم مورد استفاده قرار گرفتند که نتایج آنها داری دقت مناسبی نبوده است.

ضمنا در این مقاله، از همان مجموعه دادگانی استفاده شده که در همین پایان نامه مورد استفاده قرار گرفته است.

۳-۳ نتیجه گیری

در كل با مطالعه مقالات اساسى كه در گذشته تالیف شده بودند، سعى شد روشهاى مناسب به كار گرفته شوند و در روند توسعه استفاده شوند كه از جمله مى توان به الگوریتم هاى بیز ساده، جنگل درختان تصادفى و الگوریتم درخت تصمیم و رگرسیون لجستیک اشاره كرد.

فصل ۴

روشها و نتایج

۱-۴ مقدمه

در این بخش بررسی میکنیم که الگوریتمهای گوناگونی که برای ساخت مدلهای گوناگون استفاده کردیم تا چه حد می تواند قابل اعتماد واقع شود و میزان خطا در هرکدام چقدر است. چرا که ما در این پروژه، کار پیش بینی انجام دادیم و دادههای آزمون به ما نشان داده که برخی از ردیفهای به صورت اشتباه پیش بینی شده اند. برای انتخاب بهترین مدل روشی که انجام می شود این است که میزان خطاها را با روشهای گوناگون به دست آوریم و سپس الگوریتمی که بیشترین صحت را ارائه داده به عنوان بهترین مدل برگزینیم. [۱۰]

همچنین برای بخش دیگری از این سنجش می توانیم نمودارهای گوناگونی را رسم کنیم از جمله ROC که می تواند این میزان دقت را به صورت بصری به ما نمایش دهد.

۲-۴ روش پیشنهادی

۱-۲-۴ اندازه گیری میزان خطای دقت

به دلیل پدید آمدن مشکلاتی از قبیل بیش برازش و کم برازش دادهها که در بخشهای قبلی به آن اشاره شد مدلهای ما دچار اشتباهاتی در پیش بینیها می شود. در این بخش به بیان انواع خطاها و روابطی که برای سنجش آنها به کار گرفته ایم می پردازیم. [۱۰]

ابتدا به معرفی ۴ تاپل مختلف میپردازیم که بعدا از آنها در محاسبهٔ میزان خطا استفاده خواهیم کرد [۱۰]:

- TP: این تاپل موارد مثبت واقعی را علامت گذاری میکند. مثلا در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آنها مثبت پیش بینی شده و در دادگان هم مثبت بوده در این دسته قرار می گیرد.
- YTN: این تایل موارد منفی واقعی را علامت گذاری می کند. مثلا در این یروژه مواردی که احتمال

¹True positives

^YTrue negatives

ابتلا به دیابت در آنها منفی پیش بینی شده و در دادگان هم منفی بوده در این دسته قرار میگیرد.

- FP": این تاپل موارد مثبت کاذب را علامت گذاری میکند. مثلا در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آنها مثبت پیشبینی شده اما در دادگان هم منفی بوده در این دسته قرار میگیرد.
- FN: این تاپل موارد منفی کاذب را علامت گذاری میکند. مثلا در این پروژه مواردی که احتمال ابتلا به دیابت در آنها منفی پیش بینی شده اما در دادگان هم مثبت بوده در این دسته قرار میگیرد.
  - FPR يا (1 Specificity)

رابطه ۴-۱ نشان دهنده نسبت افراد سالم شناسایی شده واقعی به کل افراد سالم (افراد اشتباها بیمار تشخیص داده شده به علاوه افراد سالم شناسایی شده واقعی) است.

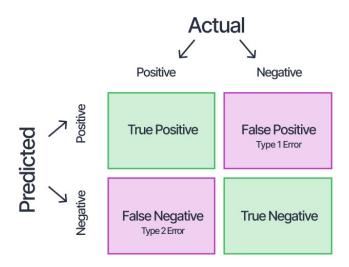
$$1 - Specificity = FPR = \frac{FP}{FP + TN} \tag{1-\$}$$

:Sensitivity L TPR ●

رابطه ۲-۲ نشان دهنده نسبت بیماران شناسایی شده واقعی به کل بیماران (افراد اشتباها سالم تشخیص داده شده به علاوه افراد بیمار شناسایی شده واقعی) است.

$$Sensitivity(Recall) = TPR = \frac{TP}{TP + FN} \tag{Y-\$} \label{eq:Y-\$}$$

تعدادی از این مقادیر را در ماتریسی به نام ماتریس آشفتگی ^{0} نشان می دهند [۱۸] و ساختار آن در شکل $^{+}$ ۱ است. همچنین این ماتریس را برای مدل جنگل درختان تصادفی رسم کردیم (شکل $^{+}$ ۲) :

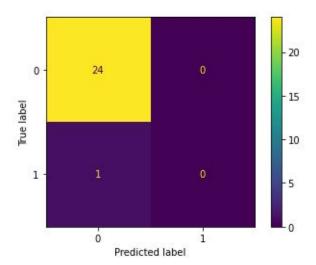

شکل ۴-۱: ساختار ماتریس آشفتگی: پارامترهای مذکور در این بخش در این ماتریس قرار گرفته اند.

[&]quot;False positives

False negatives

[∆]Confusion

شكل ۴-۲: ساختار ماتريس آشفتگي براي الگوريتم جنگل درختان تصادفي

به طور کلی این ماتریس به ما خلاصهای از درستی نتایج پیشبینی هایمان را نشان میدهد. [۱۸] حال میزان میزان دقت را با رابطهٔ ۴-۳ محاسبه میکنیم.

$$Accuracy = \frac{TP + TN}{TP + TN + FP + FN} \tag{\ref{r-f}}$$

ROC 9 AUC Y-Y-Y

برای اینکه مقادیر پیشبینیهای صحیح و غلط را به صورت یک نمودار نمایش دهیم، از دو شاخصهٔ FPR و TPR که در بخش قبلی آنها را معرفی کردیم استفاده می کنیم. [۱۰] ما در اینجا مقادیر مختلف برای هر مرز (اشاره به تابع Sigmid که در بخشهای قبلی مطرح شد) پیشبینی را از $\,^{\circ}$ تا ۱ اندازه گیری و در نمودار علامت می زنیم. [۱۰] اگر مقدار TPR برای یک مرز برابر با ۱ باشد یعنی در آن مرز مدل خیلی خوب عمل کرده و اگر برابر $\,^{\circ}$ باشد یعنی تصادفی عمل شده است. [۱۰] مثلا در یک مرز در نظر می گیریم اگر مقدار تابع Sigmid از $\,^{\circ}$ بیش تر بود، آن مورد را یک مورد مثبت شناسایی کن. در نمودار POR مولفهٔ ی طولها برابر با مقدار FPR است و مولفهٔ عرضها برابر TPR در آستانههای گوناگون است. [۱۰]

سطح زیر این نمودار را با AUC نمایش میدهیم که بالا بودن این مساحت بیانگر این است که پیش بینیهای بیشتری در این مدل درست بوده است. [۱۰]

⁹Receiving Operating Characteristic

^VArea Under the Curve

شكل ۴-۳: ۳: شكل كلى نمودار ROC

Arduino T-T-F

۱۹-۲-۴ ابزار Node Red

flask 0-7-4

۳-۴ نتیجه گیری

فصل ۵

جمع بندی و کارهای آتی

۵-۱ جمع بندی

۲-۵ کارهای آتی

در مورد روش های توسعه این سیستم می توانیم به مواردی چون سیستم های یادگیری ماشین آنلاین اشاره کنیم که دادگان همواره با اطلاعات جدید به روزرسانی می شوند و در بازه های مختلف توسط ناظر سیستم بهترین الگوریتم ها بر رویشان اعمال می گردد تا بهترین نتایج ارائه شوند. ضمن اینکه می توانیم از اینترنت اشیا و امکاناتی از این قبیل استفاده کنیم. به تازگی گجتها و کیت های مخصوصی برای گوشی های هوشمند طراحی شده اند که برای سنجش پارامتر های گوناگون سلامتی مورد استفاده قرار می گیرند و با استفاده از گسترش شبکه های پرسرعت اینترنت نظیر 5G به سرعت می توانیم حجم عظیمی از داده های جدید را دریافت کنیم.

به عنوان یک نمونه ساده و سمبلیک می توان از برد الکترونیکی آردوینو که قابلیت نصب گجت های مختلف و سنسور های گوناگون را فراهم می آورد، استفاده کرد و یک سیستم یادگیری ماشین آنلاین را طراحی کرد که با سرور ما (مثلا برای آردوینو NodeRed می باشد) تبادل دارد.

همچنین می توانیم سامانه های موازی با این سیستم را نیز راه اندازی کرد مثل یک سایت پیش بینی کننده احتمال ابتلا به بیماری دیابت در افراد که هر شخصی با وارد کردن پارامتر های خودش می تواند نسبت به وضعیت سلامتی خود در آینده برآوردی تقریبی داشته باشد.

۵-۲-۱ راهاندازی سامانه ثبت گزارشات دیابت و پیشبینی

۲-۲-۵ تولید کیتهای ثبت نتایج دیابت جدید

پيوست

- ۱ کد استانداردسازی متون فارسی آمیخته به عبارات انگلیسی

در این کد پایتونی از مبحث RegEx که در درس کامپایلر با آن آشنا شدیم، استفاده کردم. فایل ورودی متن عادی است که پس از انجام عملیات، در فایل خروجی شاهد قرار گرفتن عبارات انگلیسی درون تگ lr خواهیم بود.

```
[.]+?\S
import re
filename='import.txt'
lines=[]
with open(filename) as file:
   lines = [str(line.rstrip()) for line in file]
def myfun(a):
   e=a.group(0)
   e=' \lr{'+e+'}'
   return e
w=[]
for i in lines:
   x = re.findall(r"[a-zA-Z0-9\s]+\b(?=\s[^a-zA-Z0-9]*)", i)
   tempi=re.sub(r"[a-zA-Z0-9\s]+\b(?=\s[^a-zA-Z0-9]*)", myfun, i)
   w.append(tempi)
   print(tempi)
with open(r'export_text.txt', 'w+') as fp:
   for item in w:
     fp.write("%s\n" % item)
print('Done')
```

واژەنامە

جادەھا	Data		ب
جادهها	Data	دادهها	Data
جادهها	Data	دادهها	Data
جادهها	Data	دادهها	Data
		دادهها	Data

مراجع

[۱] اسماعیلی مهدی، مفاهیم و تکنیکهای داده کاوی [۱] نعمت الهی نادر، آمار و احتمالات مهندسی

- [3] What is diabetes?, Aoife M Egan, Sean F Dinneen
- [4] Epidemiology of diabetes, Nita Gandhi Forouh, Nicholas J Wareha
- [5] Diabetes Cookbook FOR DUMMIES 3RD EDITION, by Alan L. Rubin, MD with Cait James, MS
- [6] Classification and prediction of diabetes disease using machine learning paradigm, Md. Maniruzzaman, Md. Jahanur Rahman, Benojir Ahammed and Md. Menhazul Abedin
- [7] Prediction of Diabetes using Classification Algorithms, Deepti Sisodia ,Dilip Singh Sisodia
- [8] Logistic Regression, Lynne Connelly
- [9] Interpretable Machine Learning, Christoph Molnar
- [10] Data Mining Concepts and Techniques ,Jiawei Han, Micheline Kamber, Jian Pei
- [11] DATA MINING FOR BUSINESS ANALYTICS , GALIT SHMUELI, PETER C. BRUCE, PETER GEDECK, NITIN R. PATEL
- [12] Top 10 algorithms in data mining, Xindong Wu, Jiannong Cao
- [13] https://www.cdc.gov/diabetes/basics/diabetes.html
- [14] https://www.kaggle.com/datasets/cdc/national-health-and-nutrition-examination-survey
- [15] https://www.techtarget.com/searchbusinessanalytics/definition/data-visualizatio
- [16] https://www.datacamp.com/tutorial/adaboost-classifier-python
- [17] https://scikit-learn.org/stable/modules/svm.html
- [18] https://machinelearningmastery.com/confusion-matrix-machine-learning/
- [19] https://www.investopedia.com/terms/m/mlr.asp
- [20] https://nodered.org/docs/